

BACCG

Biuro Analiz Fundacji Centrum
im. Władysława Grabskiego

RAPORT

O czym warto pamiętać zaczynając działalność gospodarczą

Praktyczny poradnik początkującego przedsiębiorcy

mec. Katarzyna Klocek

2023

O autorze

Mec. Katarzyna Klocek- adwokat, członek Krakowskiej Izby Adwokackiej. Absolwentka prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz zarządzania na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie. Specjalizuje się w sprawach z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i gospodarczego. Prowadzi praktykę również w zakresie prawa karnego. Zajmuje się obsługą podmiotów gospodarczych jak również osób fizycznych.

Reprezentuje klientów zarówno przed sądami powszechnymi, organami administracji publicznej, organami ścigania a także w ramach negocjacji biznesowych. Wykładowca Akademii Patriotyzmu gdzie prowadziła zajęcia z zakresu "Prawo i biznes" oraz warsztaty „ABC prawa, co powinien wiedzieć obywatel”.

O fundacji

Fundacja Centrum im. Władysława Grabskiego powstała w 2013 roku z myślą o upowszechnianiu wiedzy o działaniach, wartościach i dziedzictwie patrona Fundacji. Jej celem jest także wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości, edukacji ekonomicznej, finansowej, politycznej oraz historycznej. Nasze cele realizujemy poprzez działalność wydawniczą i publicystyczną, organizowanie spotkań, konferencji oraz paneli tematycznych z opisywanego zakresu. Swoje działania Centrum Grabskiego adresuje w szczególności do ludzi młodych, zwłaszcza uczniów i studentów, którym będzie wskazywało drogę osobistego rozwoju oraz zawodowego spełnienia. W swoich działaniach łączymy idee konserwatyizmu i innowacji, patriotyzmu gospodarczego z otwartością na świat oraz przedsiębiorczości i społecznej odpowiedzialności. Za swój cel uważamy także wspieranie wartościowych inicjatyw realizowanych przez ludzi młodych, szczególnie w sferze gospodarki, historii, nauki, kultury i edukacji.

Fundacja Centrum im. Władysława Grabskiego
ul. Wielicka 42/103, 30-552 Kraków

centrumgrabskiego.pl | e-mail: sekretariat@centrumgrabskiego.pl | tel. 533 514 185

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Podjęcie decyzji o pracy na własny rachunek i założenie działalności gospodarczej z pewnością jest dużym wyzwaniem dla każdego młodego człowieka. Rozpoczęcie działalności gospodarczej pociąga za sobą ryzyko określonych zobowiązań i konsekwencji finansowych, które mogą okazać się dotkliwe w przypadku podejmowania nieprzemyślanych działań oraz braku podstawowej wiedzy w zakresie funkcjonowania rynku, obowiązujących przepisów podatkowych, sposobów i źródeł finansowania przedsięwzięcia jak i tworzenia zaplecza dla własnej działalności.

Założenie własnej działalności gospodarczej jest procesem zdecydowanie prostszym od prowadzenia i rozwijania firmy. Własna firma bez wątpienia stanowi pewnego rodzaju wolność i niezależność, ale wiąże się również z koniecznością zaangażowania w rozwój, wytrwałością, konsekwencją w działaniu i cierpliwością, z czego młody przedsiębiorca powinien zdawać sobie sprawę na początku funkcjonowania, chcąc przetrwać na rynku. Wielu początkujących przedsiębiorców nie zauważa tego, że tak naprawdę własna firma jest ich odbiciem. Jeśli ktoś jest niedbały, tworzona firma będzie niedbała. Jeśli jest ktoś chciwy, nie może oczekiwać, że również i jego pracownicy nie będą chciwi, dając z siebie coraz mniej i prosząc o coraz więcej. Jeżeli ktoś ma słabą wizję tego co chce robić albo nie ma o tym pojęcia jego przedsiębiorstwo również będzie pod tym względem ograniczone.

Każdy przedsiębiorca, nie tylko młody, już na samym początku powinien uświadomić sobie, że przemyślany proces rozwoju biznesu pozwoli poprowadzić przedsiębiorstwo w sposób przewidywalny pod warunkiem, że przedsiębiorca zechce zainwestować w firmę swój czas i należycie zadbać o jej sprawy. Spełnienie oczekiwań przedsiębiorcy i zadowolenie z prowadzonej działalności wymagają zrozumienia mechanizmu zależności i więzi pomiędzy przedsiębiorcą a jego firmą oraz spojrzenia na to czym jest własna firma i czego wymaga jej prowadzenie.

Niezwykle istotne z punktu widzenia osoby rozpoczynającej własną działalność jest zrozumienie, że sama idea bycia swoim szefem, działania na własną rękę i przekonanie o kwalifikacjach w danej dziedzinie oraz znajomość technicznej strony biznesu może zmienić niekiedy marzenia o prowadzeniu własnej działalności we frustrację. Nie należy ulegać błędnemu założeniu, że własna firma uwolni przedsiębiorcę od wad pracy dla kogoś innego. Tego rodzaju założenia, osób rozpoczynających własną działalność tak naprawdę powodują to, że wiele nowych firm upada w pierwszych dwóch latach swojego funkcjonowania.

Już na samym początku trzeba zdawać sobie sprawę, że praca techniczna w firmie a firma wykonująca pracę techniczną to dwie całkowicie różne rzeczy, co dla osób rozpoczynających działalność nie zawsze jest oczywiste. Młody przedsiębiorca na początku swojej drogi poza wykonywaniem pracy w specjalizacji, na której doskonale się zna będzie miał jeszcze inne zadania do wykonania, z którymi wcześniej niekoniecznie miał do czynienia. Niezależnie jednak od powodów, dla których dana osoba planuje rozpocząć własną działalność gospodarczą należałoby zacząć od poznania i zrozumienia definicji działalności gospodarczej oraz znaczenia bycia przedsiębiorcą.

Czym jest działalność gospodarcza?

Działalność gospodarcza jest jedną z najważniejszych form aktywności człowieka. Pojęcie wykonywania i zakończenia jest wynikiem aktu swobodnego wyboru dokonywanego w tej mierze przez jednostkę¹. Podstawową definicję pojęcia działalności gospodarczej zawiera art. 3 Prawa przedsiębiorców, zgodnie z którym: „działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły”. Pojęcie działalności gospodarczej, oprócz przywołanego powyżej przepisu w sposób odmienny zdefiniowane zostało między innymi w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, w ustawie o podatku od towarów i usług czy samej ordynacji podatkowej. Niemniej jednak to definicja zawarta w Prawie przedsiębiorców posiada uniwersalny charakter, wskazując na konkretne cechy, które powinna spełniać działalność i aktywność danego podmiotu, aby mogła być uznana za działalność gospodarczą.

¹ T.Kocowski, Działalność gospodarcza [w:] system Prawa Administracyjnego, t. 8A, Publiczne prawo gospodarcze, red. R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel, Warszawa 2013, s. 125

Przesłanki pozytywne

- **cel działalności ("zarobkowa")**
- zorganizowanie ("zorganizowana działalność")
- sposób wykonania działalności (wykonywana "w sposób ciągły")
- wykonywanie działalności we własnym imieniu

Przesłanki negatywne

- art. 6 Prawa przedsiębiorców (szeroko rozumiana działalność rolnicza)
- wyłączenia określone w art 5 Prawa przedsiębiorców (działalność nieewidencjonowana zorganizowanie ("zorganizowana działalność"))

Źródło: opracowanie własne

Aby uznać określoną działalność za działalność gospodarczą w rozumieniu Prawa przedsiębiorców muszą zostać spełnione łącznie wskazane powyżej cechy pozytywne. Tym samym wystąpienie przesłanek negatywnych oznaczać będzie, że określona działalność gospodarcza, mimo spełnienia łącznie przesłanek pozytywnych, nie podlega stosowaniu Prawa przedsiębiorców.

Jak łatwo zauważyć kluczową cechą charakteryzującą działalność gospodarczą jest jej zarobkowy charakter. Kryterium „zarobkowości” działalności ma charakter subiektywny. Oznacza to, że jeżeli dany podmiot podjął działalność w celu osiągnięcia zysku, działalność tę będzie można zakwalifikować jako działalność w celu zarobkowym nawet wówczas, gdy ten cel nie zostanie osiągnięty, tzn. przychody z działalności wystarczą jedynie na pokrycie kosztów tej działalności bądź gdy nie wystarczą nawet na to, wskutek czego działalność zakończy się stratą². Zobjektywizowanie tego celu nastąpi poprzez jego ujawnienie polegające na złożeniu stosownego wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców KRS lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i dokonanie przez sąd lub organ ewidencyjny wpisu wnioskodawcy oraz jego działalności. Należy wyraźnie odróżnić od działalności zarobkowej działalność społeczną czy wykonywaną z pobudek altruistycznych (działalność non profit), bowiem działalności te nie są prowadzone w celu osiągnięcia zysku. Nawet dobrze zorganizowane przedsięwzięcie, które tylko z pozoru przypomina przedsiębiorstwo jak hospicjum, świetlica środowiskowa, działalność społeczna najczęściej

² S. Koroluk, Cechy działalności gospodarczej w świetle ustawy o swobodzie działalności gospodarczej [w:] A. Powatowski, S. Koroluk, Podejmowanie działalności gospodarczej w świetle regulacji prawnych. Bydgoszcz – Gdańsk 2005, s.33

prowadzona przez kościoły i związki wyznaniowe, stowarzyszenia i fundacje nie oznacza, że jest ono prowadzone w celu osiągnięcia zysku. Obecnie organizacje społeczne mogą wykonywać działalność gospodarczą, aczkolwiek zysk z takiej działalności musi być przeznaczony na cele statutowe organizacji³.

Działalność gospodarcza to działalność zorganizowana, a „powszechne rozumienie tego pojęcia („zorganizowanie”) oznacza, że jest ono związane z przygotowaniem, zakładaniem”, jak określił to Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z dnia 07 maja 2008 roku, sygn. akt: I SA/Op 18/08. W literaturze zorganizowanie działalności utożsamia się z dokonaniem wyboru formy organizacyjno- prawnej przedsiębiorczości i prowadzenia jej w formie działalności indywidualnej jako osoba fizyczna lub w ramach spółki cywilnej, spółki handlowej, a nawet spółdzielni⁴. Zorganizowanie działalności jest zatem immanentną cechą działalności gospodarczej, wpływającą na sprawność i skuteczność wszelkich działań podejmowanych w ramach wykonywanej działalności gospodarczej.

Ciągłość działalności, o której mowa w art. 3 Prawa przedsiębiorców stanowi kolejny wyznacznik wykonywania działalności. Jak stwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu: „Element ciągłości świadczy o względnie stałym zamiarze wykonywania działalności gospodarczej, co nie wyklucza możliwości prowadzenia jej tylko sezonowo lub do czasu osiągnięcia postawionego przez dany podmiot celu. Ustawodawcy chodziło bowiem o wyeliminowanie z pojęcia działalności gospodarczej przedsięwzięć o charakterze incydentalnym i sporadycznym. Do zachowania ciągłości wystarczające jest, aby z całokształtu okoliczności wynikał zamiar powtarzania określonego zespołu konkretnych działań w celu osiągnięcia efektu w postaci zarobku. Powinna to być działalność stała, planowana (celowa), przy czym obojętne jest, czy plan obejmuje dłuższy czy krótszy okres. Nie jest natomiast wymagane nieprzerwane prowadzenie działalności; planowe i celowe przerwy w działalności, uzależnione od jej charakteru, koniunktury, warunków pracy nie mają istotnego znaczenia, jeżeli nie oznaczają definitywnego zaprzestania prowadzenia działalności”⁵.

Wykonywanie działalności gospodarczej we własnym imieniu wiąże się z wykonywaniem jej samodzielnie, na własne ryzyko oraz na własną odpowiedzialność. Jest ona samodzielna w tym znaczeniu, że prowadzi ją konkretny podmiot, który w ramach stosunków prawnych, jest podmiotem samodzielnym w sensie prawnym, a wszystkie prawa i obowiązki

³ Z. Snażyk, A. Szarański, *Publiczne prawo gospodarcze*, Warszawa 2017, s.90-91

⁴ W. Katner, *Prawo działalności gospodarczej. Komentarz. Orzecznictwo. Piśmiennictwo*, Warszawa 2003, s.21

⁵ Uzasadnienie wyroku WSA we Wrocławiu z dnia 27 kwietnia 2005 roku, sygn. akt: I SA/Wr 3237/03

związane z wykonywaniem działalności uzyskuje bezpośrednio, czyli staje się podmiotem praw i obowiązków związanych z wykonywaną działalnością. Należy podkreślić, że określenie „we własnym imieniu” nie oznacza osobistego wykonywania działalności, z wyjątkiem wykonywania tzw. wolnego zawodu, a oznacza, że podmiot wykonujący działalność ponosi ryzyko gospodarcze, rozumiane jako bezpośrednią odpowiedzialność za podejmowane w ramach działalności decyzje i ich konsekwencje zarówno w postaci wyników finansowych jak i zobowiązań prywatnoprawnych i publicznoprawnych⁶.

Pojęcie przedsiębiorcy

Przedsiębiorcą może być osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, osoba prawna (np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością), a także jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną (np. spółka jawna). Pojęcie przedsiębiorcy zostało określone w art. 4 Prawa przedsiębiorców a przy uwzględnieniu omówionych powyżej cech pojęcia działalności gospodarczej wyznaczono krąg podmiotów będących przedsiębiorcami. Należy zatem uznać, że definicja pojęcia przedsiębiorcy pozwala wyróżnić dwa kryteria wyznaczające granice uznania danego podmiotu za przedsiębiorcę:

1. kryterium podmiotowe, pozwalające wyróżnić rodzaje podmiotów mogących być przedsiębiorcą ze względu na ich wskazanie w art. 4 Prawa przedsiębiorców,
2. kryterium przedmiotowe, polegające na wskazaniu, że podmioty te wykonują działalność gospodarczą w kontekście cech pojęcia działalności gospodarczej wskazanych w art. 3 Prawa przedsiębiorców.

Pierwszą kategorię podmiotów, na którą wskazuje przepis art. 4 Prawa przedsiębiorców stanowią osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą. Prawo przedsiębiorców w zakresie pojęcia osoby fizycznej odwołuje się bezpośrednio do pojęcia osoby fizycznej w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego, którą jest każdy człowiek a tym samym do sytuacji prawnej osoby fizycznej którą określa zdolność prawną (możliwość bycia podmiotem praw i obowiązków) i zdolność do czynności prawnych. Należy wskazać,

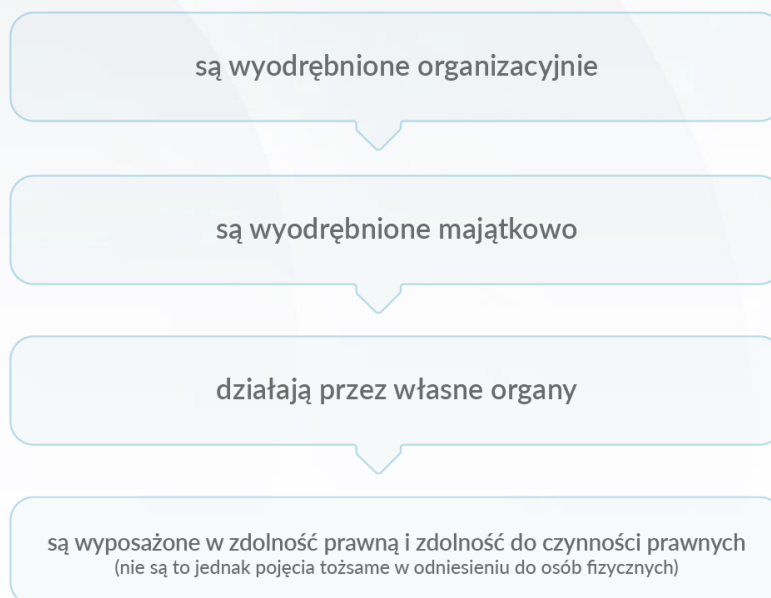
⁶ M.Etel, Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym, Warszawa 2012, s. 202-203

że co do zasady przedsiębiorcą może być osoba fizyczna posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych. Osoby ubezwłasnowolnione i małoletnie nie mogą wykonywać niektórych rodzajów działalności gospodarczej, przede wszystkim tych, które wymagają spełnienia osobiście pewnych prawnych warunków jak w przypadku działalności reglamentowanej. Tym samym należy zgodzić się z tezą, że można dopuścić wykonywanie działalności gospodarczej przez małoletnich i osoby pełnoletnie częściowo ubezwłasnowolnione w zakresie tych czynności, które nie wymagają działania przedstawiciela.

Osoba fizyczna może legalnie podjąć działalność gospodarczą w momencie uzyskania wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), co jest możliwe nawet w dniu złożenia wniosku. Wpis ten ma charakter deklaratoryjny.

Wskazać należy, na pewne ograniczenia związane z prowadzeniem indywidualnej działalności gospodarczej osób fizycznych nakładane przez przepisy prawa jak chociażby działalność bankowa czy ubezpieczeniowa, które mogą być wykonywana wyłącznie przez osoby prawne.

Osoby prawne wykonujące działalność gospodarczą stanowią zatem kolejną kategorię podmiotów wymienioną w art. 4 Prawa przedsiębiorców. W tym przypadku również należy zwrócić uwagę na przepisy Kodeksu cywilnego, tj. art. 33 k.c. zgodnie, z którym osobami prawnymi są Skarb Państwa i jednostki organizacyjne, którym przepisy szczególne przyznają osobowość prawną. Są to inne niż osoby fizyczne podmioty prawa, które:

Źródło: opracowanie własne

W większości przypadków osoby prawne powstają z chwilą wpisu do właściwego rejestru, co oznacza, że w tym zakresie wpis ma charakter konstytutywny, w przeciwieństwie do wpisu osoby fizycznej w CEIDG, który ma charakter deklaratoryjny.

Kolejną kategorię podmiotów wykonujących działalność gospodarczą, wskazaną w art. 4 Prawa przedsiębiorców stanowią jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębne ustawy przyznają zdolność prawną. Jednostki te wyposażone są w zdolność prawną, co oznacza, że mogą być podmiotami praw i obowiązków w sferze prawa cywilnego. Zatem pomimo tego, że nie mają osobowości prawnej, posiadają podmiotowość prawną. Tak jak osoby prawne są wyodrębnione organizacyjnie i majątkowo. Obecnie jednostki takie stanowią: spółki osobowe (jawna, partnerska, komandytowa, komandytowo-akcyjna), spółka kapitałowa w organizacji, stowarzyszenie zwykłe, wspólnota mieszkaniowa czy główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń.

Za przedsiębiorców, zgodnie z treścią art. 4 ust 2 Prawa przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. Wskazać wymaga, że spółka cywilna jest wyłącznie stosunkiem obligacyjnym – jest to umowa wspólników, którzy zgodnie z treścią art. 860 § 1 i 2 k.c. zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Wspólnikami spółki cywilnej mogą być zarówno osoby fizyczne jak i osoby prawne, a status przedsiębiorcy w ramach spółki cywilnej podmioty te uzyskują odrębnie. Należy zwrócić uwagę na fakt, że to wspólnicy spółki cywilnej, a nie spółka cywilna mają obowiązek spełnienia warunków podjęcia i wykonywania działalności gospodarczej. To głównie osoby fizyczne tworzą spółki cywilne, a zatem każdy ze wspólników będący osobą fizyczną ma obowiązek uzyskania wpisu w CEIDG. W przypadku zawieszenia działalności gospodarczej skuteczność tej czynności wymaga zawieszenia działalności przez wszystkich wspólników.

Istotne jest również to, że w świetle niektórych regulacji prawnych spółka cywilna traktowana jest jako jednostka organizacyjna, w szczególności świadczą o tym przepisy ustawy o podatku od towarów i usług, które nadają jej status podatnika od towarów i usług (art. 15 ust 1 ustawy VAT).

Spółka cywilna jako forma wspólnego prowadzenia działalności cieszy się w Polsce stosunkowo dużą popularnością wśród osób rozpoczynających działalność i przedsiębiorców działających na mniejszą skalę. Dla wspólników spółki cywilnej kluczowe znaczenie ma przede

wszystkim odrębność podmiotowa. Jednak z biegiem czasu i rozwojem firmy wiele osób zastanawia się nad przekształceniem spółki cywilnej w spółkę jawną, która w obrocie będzie funkcjonowała jako odrębny podmiot, a nie jak dotychczas jako wspólnicy związani węzłem umownym. Takie przekształcenie jest jak najbardziej możliwe z punktu widzenia przepisów Kodeksu spółek handlowych. Przedsiębiorcy decydują się na tego rodzaju przekształcenia w szczególności w kontekście ponoszenia odpowiedzialności za długi, łatwości przeniesienia biznesu na osobę trzecią, dokapitalizowania spółki, możliwości kontynuowania działalności w przypadku śmierci wspólnika czy też kwestii podatkowych.

Może się wydawać, że właściwe rozumienie pojęcia działalności gospodarczej obok pojęcia przedsiębiorcy zdają się być mało istotne z punktu widzenia osoby planującej rozpocząć działalność gospodarczą, będącej przekonaną, że sam pomysł na własny biznes i wstępny plan to wszystko na czym należałoby w tym momencie się skupić. Nic bardziej mylnego. Pojęcia te są kluczowe dla publicznego prawa gospodarczego a ich właściwe ujęcie i rozumienie ma ogromne znaczenie dla całego porządku prawnego z uwagi na fakt, że pojęcia te są przejmowane przez inne ustawy związane i odnoszące się do procesów gospodarczych. Nie stanowi problemu posługiwanie się pojęciem przedsiębiorcy i działalności gospodarczej w rozumieniu Prawa przedsiębiorców przez inne ustawy, natomiast istotnym i ważnym staje się definiowanie tych pojęć w sposób zmodyfikowany dla potrzeb innych regulacji ustawowych. Wówczas niezwykle istotne będzie bazowe rozumienie tych pojęć tak aby można było wywieść owe specyficzne ich rozumienie przyjmowane w danych ustawach. Właściwe zdefiniowanie pojęcia działalności istotne jest także z punktu widzenia ewentualnej kontroli tej działalności przez uprawnione organy, a niekiedy i konieczności zaskarżenia wyników tej kontroli do sądów czy też obowiązującego w tym zakresie prawodawstwa Unii Europejskiej oraz orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości UE.

Firma „na próbę” – czy jest to możliwe?

Podjęcie decyzji o rozpoczęciu własnej działalności często budzi nasze obawy. Zdarza się również, że będąc zatrudnieni na podstawie umowy o pracę chcielibyśmy prowadzić jakąś dodatkową działalność, niskobudżetową, niestanowiącą głównego źródła utrzymania.

W tym przypadku z pomocą przychodzą, uregulowania w art. 5 Prawa przedsiębiorców, tj. działalność nieewidencjonowana, potocznie nazywana „firmą na próbę”. Działalność nieewidencjonowana została wprowadzona 30 kwietnia 2018 roku przez ustawę Prawo przedsiębiorców a jej celem jest ułatwienie prowadzenia działalności nisko przychodowej, a tym samym rozwój przedsiębiorczości przez ułatwienie stawiania pierwszych kroków w biznesie. Na podstawie wspomnianego przepisu osoby prowadzące działalność nieewidencjonowaną nie muszą rejestrować działalności w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Dodatkowo, skoro działalność nieewidencjonowana nie jest działalnością gospodarczą, to nie stanowi tytułu do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Osoba fizyczna, która będzie

wykonywała działalność nieewidencjonowaną, nie będzie miała obowiązku zgłoszenia siebie do ubezpieczeń społecznych i do ubezpieczenia zdrowotnego albo do ubezpieczenia zdrowotnego a prowadzenie księgowości ograniczyć do prostego zestawienia przychodów i kosztów, które można samemu przygotować w formie tabeli. Nie trzeba również płacić comiesięcznych lub kwartalnych zaliczek na podatek jak również podatku VAT z uwagi na fakt objęcia zwolnieniem podmiotowym, ponieważ przychody z działalności nierejestrowanej nie przekroczą 200 tys. złotych w skali roku, chyba że dokonywana sprzedaż towarów lub świadczone usługi wymagają rejestracji do VAT już od pierwszej sprzedaży. Takie zwolnienie nie będzie nam jednak przysługiwało, jeśli:

1. sprzedaży podlegają towary wymienione w załączniku nr 12 do ustawy o VAT, towary opodatkowane podatkiem akcyzowym, w niektórych przypadkach budynki, budowle lub ich części, tereny budowlane, nowe środki transportu, sprzedaż przez internet: preparatów kosmetycznych, komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych, urządzeń elektronicznych i nonelektrycznego sprzętu gospodarstwa domowego;
2. świadczy się usługi m.in. prawnicze, w zakresie doradztwa (wyjątek rolniczego),

jubilerskie czy ściągania długów, w tym factoringu;

3. nie posiada się siedziby działalności gospodarczej w Polsce.

Jeżeli planowana działalność obejmować będzie tego rodzaju towary lub usługi, niezbędne stanie się dopełnienie obowiązku zarejestrowania jako czynny podatnik VAT ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami, w tym obowiązkiem uzyskania numeru NIP oraz prowadzeniem rejestru sprzedaży i zakupów.

Jakie przesłanki należy spełnić, aby móc prowadzić działalność nieewidencjonowaną?

Po pierwsze działalność nieewidencjonowaną mogą prowadzić wyłącznie osoby fizyczne. Zatem działalność ta nie jest dostępna dla osób chcących prowadzić działalność w formie spółki cywilnej czy w formie spółki handlowej. Po drugie przychód należny z tej działalności nie może przekraczać od 1 lipca 2023 roku w żadnym miesiącu 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku. Obecnie jest to zatem kwota 2.700 zł a od stycznia 2024 roku będzie to kwota 3.181,50 zł, od lipca 2024 roku kwota 3.225 zł (bierzemy pod uwagę kwoty wynagrodzenia brutto a nie netto). Jeżeli więc przychód z działalności nieewidencjonowanej przekroczy w danym okresie kwoty wskazane powyżej, działalność ta stanie się działalnością gospodarczą z dniem, w którym wystąpiło to przekroczenie. Mamy wówczas obowiązek w terminie 7 dni złożyć wniosek o wpis do CEIDG. W przepisie jest mowa o przychodach należnych, a nie faktycznie otrzymanych. Przychody te należy zatem rozumieć jako kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. Zatem chodzi o przychód wymagalny, czyli taki, którego podatnik może się domagać. Po trzecie działalność nieewidencjonowaną może podjąć osoba, która nie wykonywała działalności gospodarczej w okresie ostatnich 60 miesięcy. Dotyczy to także działalności zawieszanej w okresie ostatnich 5 lat, z uwagi na to, że zawieszenie wykonywania działalności jest liczone jak jej niewykonywanie.

Co ważne przepisu dotyczącego działalności nieewidencjonowanej nie stosuje się do działalności podlegającej reglamentacji, czyli wymagającej uzyskania koncesji, zezwolenia

albo wpisu do rejestru działalności regulowanej.

Prowadzenie działalności nieewidencjonowanej to nie tylko przywileje, ale też obowiązki. Przede wszystkim należy prowadzić uproszczoną ewidencję sprzedaży, która będzie służyła do ustalenia przychodu. Co ważne przychód dla celów rozliczenia podatkowego ustala się inaczej niż limit uprawniający prowadzenie działalności nieewidencjonowanej. W tym wypadku przychodami będą otrzymane lub pozostawione do dyspozycji pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń. Tym samym przychodem podatkowym z działalności nieewidencjonowanej będą jedynie kwoty zapłacone przez klienta za towar lub usługę. Kwoty należne, ale nieotrzymane w danym miesiącu staną się przychodem podatkowym dopiero w momencie, otrzymania zapłaty od klienta.

Rozliczenie przychodów z działalności nieewidencjonowanej, po odliczeniu kosztów, należy rozliczyć w rocznym zeznaniu podatkowym PIT 36, wg. skali podatkowej. Do kosztów poniesionych w związku z prowadzoną działalnością, pomniejszających dochód, który podlega opodatkowaniu możemy zaliczyć m.in. zakup towarów handlowych czy zakup surowców do produkcji wyrobów. Koszty te powinny zostać udokumentowane a dowody zakupu przechowywane przez okres minimum 5 lat. Koszt uzyskania przychodu rozpoznaje się kasowo, tzn. w dacie rzeczywiście poniesionego wydatku, dokonania zapłaty. Osoby prowadzące tego rodzaju działalność, również podlegają kontroli przez organy podatkowe, które w przypadku stwierdzenia, że ewidencja prowadzona jest w sposób nierzetelny lub nie jest prowadzona w ogóle, a na podstawie dokumentacji nie będzie możliwe ustalenie wartości sprzedaży, same określą wartość sprzedaży opodatkowanej i ustalą od niej kwotę należnego podatku.

Prowadząc działalność nieewidencjonowaną należy także przestrzegać praw konsumentów, w tym prawa do odstąpienia w terminie 14 dni od umowy zawartej na odległość i realizować obowiązki związane z reklamacją, zwrotem czy naprawą. Ponadto należy wystawiać faktury lub rachunki na żądanie kupującego. Prowadząc działalność nieewidencjonowaną, nie jest się przedsiębiorcą, zatem zgodnie z Kodeksem cywilnym zawierane umowy o świadczenie usług stanowią umowy zlecenia, od których zleceniodawca zobowiązany będzie odprowadzić składki ZUS. Od tej zasady istnieją wyjątki, na przykład w przypadku studenta, który nie ukończył 26 lat, który w tym przypadku nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu, a zleceniodawca nie musi odprowadzać składek ZUS.

Co do zasady prowadzenie działalności nieewidencjonowanej nie zobowiązuje automatycznie do korzystania z kasy fiskalnej. Osoby prowadzące taką działalność również obowiązują limit obrotu w wysokości 20.000 zł. Należy jednak upewnić się, czy niezależnie od obrotu, sprzedawane towary lub świadczone usługi nie są objęte obowiązkiem ewidencjonowania przy pomocy urządzenia fiskalnego.

W przypadku rozpoczęcia prowadzenia działalności nieewidencjonowanej poza wskazanymi powyżej obowiązkami związanymi z jej wykonywaniem, należy pilnować ewentualnego momentu przekroczenia limitu przychodu, po przekroczeniu którego działalność ta z mocy prawa staje się działalnością gospodarczą wymagającą rejestracji w terminie 7 dni. Przekroczenie zatem limitu poza faktem, że nasza działalność się rozwija, wymaga dokonania pierwszej czynności faktycznie związanej z rozpoczęciem prowadzenia legalnej działalności gospodarczej, czyli obowiązkiem jej rejestracji.

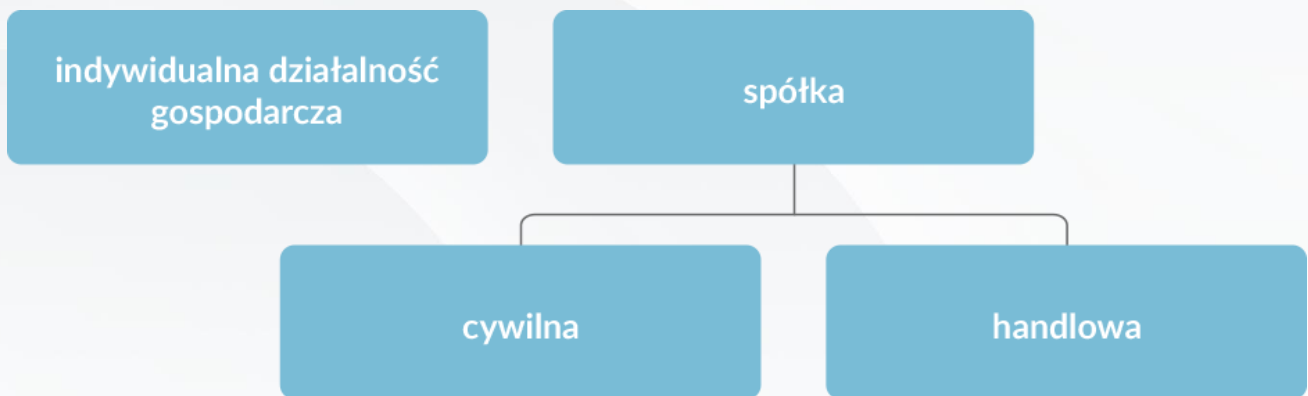
Jeżeli zatem jesteśmy zdecydowani i chcemy rozpocząć prowadzenie własnego biznesu w pierwszej kolejności, w szczególności w przypadku młodego przedsiębiorcy, niezwykle pomocne jest przygotowanie planu biznesowego, czyli tak naprawdę mapy potrzeb firmy. Warto podkreślić, że sam biznesplan to nasza własna koncepcja i kierunkowskaz dla prowadzenia i rozwoju firmy. Biznesplan jako dokument nie jest wymagany przy samej rejestracji działalności, niemniej jednak w przypadku chęci pozyskania środków finansowych na start czy rozwój biznesu wiele instytucji może wymagać jego przygotowania. Tworząc biznesplan nie należy skupiać się jedynie na bieżącym okresie i pierwszych miesiącach działania firmy, ale patrzeć w przyszłość w kontekście rozwoju firmy, budowania marki czy rozwijania produktu lub usługi. W pierwszej kolejności przygotowując biznesplan musimy uświadomić sobie co chcemy robić, w jaki sposób i w jakim otoczeniu będziemy działać i rozwijać biznes. Należy zatem określić jaki rodzaj usług lub produktów zamierzamy sprzedawać, jak wygląda konkurencja na rynku i czym nasz produkt może się wyróżniać, czy też jak dotrzeć do potencjalnych odbiorców i kupujących. Plan powinien określać do jakich odbiorców będzie kierowany produkt lub usługa. Jeżeli wymaga tego specyfika planowanej działalności, klientów możesz podzielić na segmenty, czyli grupy, które łączą podobne cechy i które ze względu na te cechy mogą w inny sposób korzystać z oferowanych produktów czy usług. Kolejny element biznesplanu to przygotowanie planu sprzedaży, przy uwzględnieniu, ile i komu chcemy sprzedawać oraz w jakiej cenie przez pierwsze 6 miesięcy, rok i dwa lata. Podczas tworzenia planu biznesowego niezwykle istotne jest pozyskanie informacji na temat

rynku, na którym planowana jest działalność i jego otoczenia. Należy zastanowić się czy posiadamy już jakiś potencjalnych klientów, jaka część klientów może do nas przejść a jaką ilość nowych będziemy musieli pozyskać, co będzie miało przełożenie na nasze działania marketingowe i związane z tym koszty. W kolejnym kroku należy zastanowić się nad doбором odpowiednich partnerów biznesowych, czyli dostawców i kontrahentów. Jest to niezwykle istotne, ponieważ to właśnie jakość dostarczanych przez nich produktów czy surowców oraz terminowość dostaw, będą miały bezpośrednie przełożenie na jakość i terminowość oferowanych przez nas produktów. Biznesplan powinien uwzględniać niezbędne środki finansowe na uruchomienie działalności i określać miesięczne koszty prowadzenia biznesu, które z oczywistych względów zależą od specyfiki danego przedsięwzięcia. Nie zmienia to faktu, że zawsze występują tzw. koszty stałe, jak składki ZUS, opłaty za czynsz, najem, media, księgowość, paliwo, ubezpieczenie, reklama i promocja, a w przypadku zatrudnienia pracowników – koszty wynagrodzenia i składek pracowniczych. Wszelkiego rodzaju wyliczenia powinny uwzględniać ewentualne dodatkowe koszty, tzw. bufor kosztowy. Następnym elementem planu biznesowego to określenie wielkości środków potrzebnych na start i źródeł ich pozyskania. Mogą to być poza środkami własnymi także kredyty, pożyczki, dofinansowanie od podmiotów zewnętrznych, dotacje, itp. Warto pamiętać, aby wszelkiego rodzaju raty kredytów czy pożyczek uwzględnić i ująć w zestawieniu kosztów stałych planowanej działalności. Co więcej w zestawieniu kosztów należy także wziąć pod uwagę ewentualne koszty związane ze zdobyciem kwalifikacji. Należy mieć na uwadze, że tego rodzaju koszt jednorazowy związany z uruchomieniem działalności czy koszt zmienny jaki pojawi się w kolejnym etapie naszej działalności również powinien znajdować odzwierciedlenie w przygotowanym biznesplanie. Już na etapie przygotowania biznesplanu warto zatem sprawdzić czy nasza działalność nie będzie wymagała uzyskania określonego certyfikatu czy licencji potwierdzających nasze kompetencje.

Tworząc nawet najprostszy biznesplan pozyskujemy dane, które pozwalają dostrzec i wykryć najważniejsze obszary ryzyka dla powodzenia biznesu, na które należy zwrócić uwagę już na samym początku funkcjonowania firmy.

Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej.

Wybór formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej nie powinien być przypadkowy. Powinien uwzględniać takie elementy jak wielkość i rodzaj planowanej działalności, wysokość posiadanych zasobów finansowych, wysokość obciążeń podatkowych i zasad rozliczeń z budżetem, osobowość przedsiębiorcy czy wreszcie ilość osób zaangażowanych w przedsięwzięcie oraz skalę wzajemnego zaufania partnerów. To indywidualne preferencje przyszłego przedsiębiorcy i jego decyzja będą miały wpływ na to czy firma stanie się spółką czy będzie to jednoosobowa działalność gospodarcza. Oczywiście co do zasady wybór formy prawnej to swobodna decyzja przyszłego przedsiębiorcy, niemniej jednak w niektórych sferach działalności gospodarczej ustawodawca narzuca określoną formę prawną. Wynika to przede wszystkim z konieczności ochrony interesów państwa i obywateli, czy specyficznych dziedzin usług wymagających wyjątkowej skali profesjonalizmu. Do takich obszarów należą na przykład bankowość i ubezpieczenia.

Źródło: opracowanie własne

Indywidualna działalność gospodarcza

Jest to działalność osób fizycznych prowadzona pod własnym nazwiskiem i na własny rachunek, zawsze jednoosobowa. Majątek firmy jest jednocześnie majątkiem właściciela.

W ramach prowadzonej działalności istnieje możliwość współdziałania w firmie z osobami spokrewnionymi, w charakterze osób współpracujących. Za zobowiązania zaciągnięte w ramach prowadzonej działalności właściciel odpowiada całym swoim majątkiem.

Spółka cywilna

Jest to prosta umowa pomiędzy uczestnikami obrotu gospodarczego, która może zostać zawarta pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi działalność gospodarczą jednoosobowo, ale także między spółkami posiadającymi podmiotowość prawną. Na jej mocy wspólnicy zobowiązują się do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego. Umowa spółki cywilnej nie tworzy zatem nowego podmiotu prawa, jak jest w przypadku na przykład spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Wszelkie umowy zawierane są przez wspólników działających w ramach spółki cywilnej, a nie przez samą spółkę. Podmiotami praw i obowiązków są wspólnicy, a nie spółka. Wierzycielami czy dłużnikami są również wspólnicy spółki cywilnej, którzy solidarnie odpowiadają za wszelkie zobowiązania. W postępowaniu sądowym to nie spółka jest stroną postępowania, a jej wspólnicy. Spółka cywilna nie posiada odrębnego majątku, a zgromadzony majątek stanowi majątek wspólników. Umowa spółki cywilnej powinna być zawarta na piśmie i nie podlega rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym, powinna być jednak ujawniona w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, w rejestrach poszczególnych wspólników. Spółka cywilna posiada odrębny od wspólników numer NIP.

Spółki prawa handlowego

Rejestracją w sądzie objęte są wszystkie spółki prawa handlowego. Spółki osobowe w odróżnieniu od kapitałowych oparte są na udziale osób fizycznych lub innych podmiotów gospodarczych, które mogą zostać wspólnikami spółek osobowych. Ta forma prowadzenia działalności oferuje przede wszystkim odformalizowany sposób funkcjonowania w przestrzeni

gospodarcze, między innymi poprzez niższe koszty obsługi księgowej czy też prawnej związanej z bieżącym funkcjonowaniem podmiotu. Zapewnia również większą elastyczność w kreowaniu stosunków wewnętrznych pomiędzy wspólnikami, już nawet na etapie tworzenia samej umowy spółki. Podkreślić należy, że spółki osobowe cechuje większa niż w przypadku spółek kapitałowych, odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki. Wśród spółek osobowych wyróżnia się spółki jawne, spółki partnerskie, spółki komandytowe i spółki komandytowo-akcyjne.

W odróżnieniu od spółek osobowych spółki kapitałowe cechuje znacznie większe bezpieczeństwo prowadzenia działalności, zwłaszcza w kontekście odpowiedzialności osób fizycznych za zobowiązania spółki, co często stanowi czynnik kluczowy przy wyborze tej

formy prowadzenia działalności. Sama struktura wewnętrzna oraz regulacje dotyczące funkcjonowania spółek kapitałowych charakteryzują się wprawdzie większym formalizmem niż w przypadku spółek osobowych, jednak w wielu przypadkach okoliczność ta nie jest decydująca przy wyborze formy prowadzenia działalności. Prowadzenie spółek kapitałowych jest także często droższe niż spółek osobowych, jednak wspólnicy i zarządy spółek kapitałowych zwykle decydują się na ponoszenie kosztów stałej obsługi księgowej i prawnej czy doraźnego doradztwa w celu osiągnięcia optymalnej korzyści w obszarze bezpieczeństwa prowadzenia działalności. Wśród spółek kapitałowych wyróżniamy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, proste spółki akcyjne oraz spółki akcyjne.

Poniżej zaprezentowane zostało porównanie cech spółek osobowych i spółek kapitałowych.

SPÓŁKA PRAWA HANDLOWEGO		
	OSOBOWA	KAPITAŁOWA
OSOBOWOŚĆ PRAWNA	nie	tak
OBOWIĄZEK WNIESIENIA KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO	nie UWAGA! dla spółki komandytowo akcyjnej obowiązuje minimalny kapitał zakładowy w wysokości 50.000 zł	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - 5.000 zł; spółka akcyjna - 50.000 zł; prosta spółka akcyjna - 1 zł
ODPOWIEDZIALNOŚĆ WSPÓLNIKÓW ZA ZOBOWIĄZANIA SPÓŁKI	każdy ze wspólników bez ograniczeń całym swoim majątkiem a w spółce komandytowej i spółce komandytowo akcyjnej co najmniej jeden komplementariusz	brak UWAGA! odpowiedzialność spoczywa na członkach zarządu
PEŁNA KSIĘGOWOŚĆ	obowiązkowa jedynie w przypadku spółki komandytowej i spółki komandytowo akcyjnej, w pozostałych spółkach obowiązuje limit 2 mln euro rocznego przychodu po przekroczeniu, którego należy przejść na pełną księgowość	tak
REJESTRACJA W PORTALU S24	tak - dla spółki jawnej i komandytowej	tak - dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i prostej spółki akcyjnej

Koszty związane z założeniem działalności i rejestracją firmy, w szczególności opłaty administracyjne, zależą przede wszystkim od wybranej formy. W przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej lub spółki cywilnej, nie poniesiemy żadnych dodatkowych opłat. Sam wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej jest bezpłatny. Obecnie większość formalności związanych z rejestracją działalności gospodarczej w CEIDG dopełnia się za pomocą jednego formularza – CEIDG-1. Na formularzu tym wskazać należy swoje dane, dane firmy, należy również dokonać wyboru formy opodatkowania podatkiem dochodowym. Formularz CEIDG -1 stanowi jednocześnie wniosek o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej REGON, zgłoszenie identyfikacyjne albo aktualizacyjne do naczelnika urzędu skarbowego NIP, oświadczenie o wyborze formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, zgłoszenie albo zmianę

zgłoszenia płatnika składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Co ważne, w przypadku spółki cywilnej, CEIDG-1 powinien złożyć indywidualnie każdy ze współników. Druki CEIDG-1 można złożyć do urzędu gminy na kilka sposobów. Po pierwsze, całkowicie drogą elektroniczną, z wykorzystaniem strony internetowej CEIDG. Wniosek może zostać wypełniony, a następnie przesłany do urzędu (w tym przypadku konieczne jest posiadanie podpisu elektronicznego). Alternatywą jest wydrukowanie wypełnionego formularza ze strony i udanie się z nim do urzędu. Można także - po wypełnieniu - pobrać ze strony kod, który następnie należy przedstawić urzędnikowi. Na podstawie tego numeru odnajdzie on w systemie zapisany formularz, wydrukuje i przedłoży podatnikowi do podpisu. Możliwe jest także skorzystanie z zupełnie tradycyjnej drogi i przedłożenie w urzędzie ręcznie wypełnionego druku.

Poza złożeniem formularza pozostaje jeszcze kilka formalności, których należy dopełnić bezpośrednio w urzędzie skarbowym oraz Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Po zarejestrowaniu działalności niekiedy należy udać się do właściwego urzędu skarbowego w celu wypełnienia formalności związanych z rejestracją jako czynny podatnik VAT (formularza VAT-R). Wspólnicy spółki cywilnej powinni ponadto dopełnić formalności dotyczących podatku cywilnoprawnego (PCC-3) – zakładając taką formę działalności konieczne jest bowiem uiszczenie podatku w wysokości 0,5% wkładu współników, w terminie 14 dni. W przypadku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli wraz z drukiem CEIDG przyszedł przedsiębiorca złożyć formularz ZUS ZUA lub ZZA, nie musi on dopełniać formalności bezpośrednio w ZUS. Jednakże w sytuacji, gdy nie zostanie wraz z CEIDG złożony druk zgłoszeniowy do ZUS należy go złożyć w terminie do siedmiu dni od założenia firmy.

W przypadku rejestracji spółki, która wymaga wpisu w rejestrze przedsiębiorców KRS, jak np. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością należy liczyć się z dodatkowymi kosztami na które będą miały wpływ takie czynniki jak sposób założenia (umowa notarialna, tryb S24), wysokość kapitału zakładowego (zależy od niej taksa notarialna i wysokość podatku od czynności cywilnoprawnej) czy sama konstrukcja umowy. Pozostałe wydatki stanowią pochodną wymienionych powyżej parametrów.

Czy przedsiębiorca musi posiadać numer NIP i czym właściwie jest numer NIP?

Numer identyfikacji podatkowej- NIP, jest dla przedsiębiorcy tym, czym dla zwykłego obywatela numer PESEL. Na podstawie tego numeru urzędnicy, zwłaszcza urzędy skarbowe identyfikują przedsiębiorcę. NIP należy wskazywać w pismach, oświadczeniach, umowach, pozwach, a zatem generalnie posługiwać się nim w obrocie prawnym i gospodarczym. Numer NIP należy również podawać na dokumentach księgowych, w szczególności fakturach, ponieważ jest to obligatoryjny element faktury, wymagany przez prawo.

Czy przedsiębiorca musi posiadać rachunek bankowy i rozliczać się za jego pośrednictwem?

Odpowiedz na powyższe pytanie zależy przede wszystkim od formy prawnej prowadzonej działalności. W przypadku przedsiębiorców prowadzących indywidualną działalność gospodarczą przepisy zobowiązują ich do posiadania rachunku bankowego, który będzie służył do regulowania należności wobec urzędu skarbowego, ZUS a także innych przedsiębiorców. W przepisach tych nie ma jednak rozróżnienia pomiędzy rachunkiem prywatnym a firmowym. Pomimo tego, że w przypadku jednoosobowej działalności gospodarczej co do zasady konto firmowe nie jest obowiązkowe to jednak w regulaminach większości banków znajdują się zapisy zastrzegające, że zwykłe konto ROR jest przeznaczone dla osób fizycznych i służy dokonywaniu rozliczeń z wyłączeniem tych, które dotyczą działalności gospodarczej. Ponadto w przypadku, kiedy konto prywatne i firmowe służące do rozliczeń z urzędem skarbowym i ZUS to ten sam rachunek, podmioty te zyskują de facto dostęp do wszystkich zrealizowanych z jego udziałem transakcji, w tym prywatnych. Fiskus może zainteresować się kwestią sprzedaży prywatnych przedmiotów podatnika, gdyż wspólny rachunek nie rozgranicza transakcji prywatnych od firmowych. Co więcej, to podatnik musi udowodnić, że dana sprzedaż była prywatna, a nie firmowa.

Należy również stwierdzić, że ustawodawca nie przewidział sankcji za korzystanie z rachunku osobistego dla celów firmy, zatem niejedyn przedsiębiorca taki rachunek

wykorzystuje i wykorzystywać będzie.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa z obowiązku dokonywania rozliczeń za pośrednictwem konta bankowego zwolnieni są mikro przedsiębiorcy. Za mikro przedsiębiorców uznaje się przedsiębiorców, którzy w co najmniej jednym z ostatnich dwóch lat obrotowych zatrudniali średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz osiągnęli roczny obrót ze sprzedaży nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro lub suma aktywów bilansu, który ci przedsiębiorcy sporządzili na koniec jednego z tych lat, nie przekroczyły podanej powyżej kwoty. Zatem przedsiębiorca spełniający powyższe kryteria nie ma obowiązku posiadania rachunku bankowego a rozliczeń może dokonywać gotówką a tym rozliczeń z ZUS, które mogą być dokonywane z wykorzystaniem przekazu pocztowego.

Zgodnie jednak z treścią art. 19 Prawa przedsiębiorców, transakcje płatnicze muszą być wykonywane za pośrednictwem rachunku bankowego, jeśli zachodzą jednocześnie dwa warunki:

1. transakcja jest zawierana pomiędzy dwoma przedsiębiorcami;
2. jednorazowa wartość transakcji przekracza równowartość w złotych 15 tysięcy złotych (bez znaczenia pozostaje liczba płatności wykonywanych w ramach jednej transakcji).

Rachunek firmowy jest obowiązkowy dla spółek oraz podmiotów chcących lub zobowiązanych do korzystania z mechanizmu podzielonej płatności, tzw. split payment. Zgodnie z poleceniem płatności kwota brutto zobowiązania zostanie przelana z rachunku bankowego, przy czym podatek VAT zostanie automatycznie pobrany ze specjalnego rachunku VAT przedsiębiorcy. Należność, która trafi do odbiorcy będzie ujęta na rachunku firmowym w kwocie netto natomiast w kwocie podatku VAT bezpośrednio na rachunku VAT. Aby możliwe było skorzystanie ze split payment musi być spełniony obowiązek posiadania konta bankowego przez przedsiębiorcę, który jest jego rachunkiem rozliczeniowym, ponieważ wyłącznie do takich rachunków bank ma obowiązek otworzyć specjalny techniczny rachunek VAT.

Posiadanie rachunku firmowego jest również istotne z punktu widzenia tzw. „białej listy podatników”. Biała lista podatników VAT to nic innego jak wykaz podatników VAT, wprowadzony w 2019 roku i kontrolowany przez szefa Krajowej Administracji Skarbowej. W wykazie tym znajduje się spis podmiotów zarejestrowanych, wykreślonych i przywróconych

do rejestru VAT. „Biała lista podatników VAT” pozwala dokonać weryfikacji kontrahenta lub innego podmiotu przed nawiązaniem z nim transakcji poprzez:

- sprawdzenie, czy figuruje on na białej liście jako podatnik VAT czynny albo podatnik VAT zwolniony,
- sprawdzenie, dlaczego dokonano odmowy rejestracji albo wykreślenia z rejestru jako podatnika VAT,
- sprawdzenie firmowego rachunku bankowego kontrahenta.

Warto zaznaczyć, że rachunki bankowe, które figurują na tzw. białej liście są pobrane z Krajowej Administracji Skarbowej po potwierdzeniu w Systemie Teleinformatycznym Izby Rozliczeniowej (STIR) i są tożsame z tymi, które przedsiębiorcy deklarowali w zgłoszeniu identyfikacyjnym lub podczas aktualizacji wniosku wysyłanego do urzędu skarbowego. Natomiast jeżeli przedsiębiorcy korzystają w swoich firmach z innych rachunków, na przykład z rachunku bankowego ROR – tych biała lista podatników VAT nie uwzględni. Przedsiębiorcy, którzy dokonują płatności na rachunek bankowy, który nie figuruje na białej liście, muszą liczyć się z sankcjami. W szczególności, od 1 stycznia 2020 roku, przedsiębiorcy, którzy wyślą kontrahentowi przelew, na kwotę większą niż 15.000 PLN, na rachunek bankowy inny niż ten, który podaje wykaz podmiotów zarejestrowanych, wówczas niemożliwe jest zaliczenie kwoty z ww. przelewu do kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, jeżeli kontrahent nie dokonał zapłaty należności w postaci należnego podatku VAT, wynikających z przelewu, nadawca przelewu będzie ponosił ryzyko odpowiedzialności solidarnej. Jeżeli przedsiębiorca dokonał przelewu na niewłaściwy numer rachunku bankowego, wówczas może w przeciągu 7 dni zgłosić ten fakt do naczelnika urzędu skarbowego właściwego dla kontrahenta. Zgłoszenia dokonuje się za pomocą formularza ZAW-NR.

Siedziba a miejsce prowadzenia działalności gospodarczej

1. Adres jednoosobowej działalności gospodarczej wpisanej do CEIDG

Sam wniosek o wpis do CEIDG nie zawiera pola, w którym należałoby wskazać adres siedziby firmy. Zamiast tego wymagane jest podanie adresu do doręczeń, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej oraz adresu zamieszkania przedsiębiorcy. Jeżeli działalność

prowadzona jest w stałym miejscu, adres stałego miejsca wykonywania działalności należy zgłosić do CEIDG. Miejsce prowadzenia działalności może być określone poprzez adres, ale również w przypadku nietypowych miejsc poprzez opis tego miejsca. Zdarza się też, że działalność wiązać się będzie z częstą zmianą miejsca jej wykonywania lub będzie miała charakter mobilny. Uchwalona w 2018 roku tzw. Konstytucja Biznesu przewiduje, że w takich przypadkach wcale nie trzeba podawać stałego miejsca wykonywania działalności gospodarczej. We wniosku o wpis do CEIDG wystarczy zaznaczyć pole „brak stałego miejsca wykonywania działalności gospodarczej”. Co istotne w takiej sytuacji to adres zamieszkania przedsiębiorcy zostanie przyjęty do celów podatkowych.

Obecnie można uznać, że nie ma żadnych przeszkód formalnych, aby działalność została zarejestrowana w miejscu zamieszkania przedsiębiorcy, bez znaczenia pozostaje czy będzie to dom czy mieszkanie. Na cele biznesowe można przeznaczyć część lub całość lokalu mieszkalnego.

Zgodnie z interpretacjami organów podatkowych, wydatki związane z utrzymaniem i eksploatacją mieszkania można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów jedynie wtedy, gdy posiadany lokal – jako całość lub wyodrębnione w tym lokalu pomieszczenie – służy tylko i wyłącznie dla celów prowadzonej działalności gospodarczej i jednocześnie nie służy celom osobistym. W sytuacji, gdy pomieszczenie jest wykorzystywane na cele prywatne, a jedynie dodatkowo używane jest w prowadzonej działalności gospodarczej, należy określić jaka jego część faktycznie służy prowadzonej działalności gospodarczej i wówczas możesz w odpowiedniej proporcji zaliczyć poniesione wydatki (na przykład na czynsz, energię elektryczną, wodę, ogrzewanie) do kosztów podatkowych. Należy mieć na uwadze, że w przypadku, kiedy nastąpi zmiana sposobu użytkowania lokalu (np. pomieszczenie traci mieszkalny charakter) może to skutkować zwiększeniem obciążeń związanych z podatkiem od nieruchomości.

Każdy przedsiębiorca musisz posiadać tytuł prawny do nieruchomości, której adres zgłaszasz do CEIDG. Tytułem prawnym do nieruchomości może być m.in. prawo własności, najem, dzierżawa czy użyczenie a dokumentem potwierdzającym posiadanie takiego tytułu prawnego może być umowa sprzedaży w formie aktu notarialnego, decyzja administracyjna, umowa najmu, dzierżawy lub użyczenia w formie pisemnej. Nie ma wymogu dołączania do wniosku o wpis do CEIDG dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, niemniej jednak o jego przedstawienie może poprosić minister właściwy do spraw gospodarki,

prowadzący rejestr CEIDG. W takim wypadku, jeżeli w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, nie zostanie przedstawiony odpowiedni dokument może stanowić to podstawę do wykreślenia wpisu z CEIDG jak również problemy z rejestracją VAT. Urząd skarbowy może także zakwestionować wszystkie wydatki poniesione w związku z bezprawnym użytkowaniem lokalu na potrzeby prowadzonej działalności. Lokal przeznaczony na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej może również zostać udostępniony przedsiębiorcy przez członka jego najbliższej rodziny, co nie nakłada na przedsiębiorcę dodatkowych obowiązków. Jednak w przypadku uzyskania prawa do nieodpłatnego wykorzystywania lokalu na cele prowadzonej działalności gospodarczej od osoby niespokrewnionej, na przykład kolegi – prawo podatkowe traktuje taką „oszczędność” jako przychód z działalności gospodarczej. W takim przypadku konieczne staje się oszacowanie wartości takiej umowy, tzn. należy określić, ile należałoby zapłacić, gdyby lokal miał być wynajęty. Uzyskana w ten sposób kwota stanowić będzie przychód podlegający opodatkowaniu. Warto także wspomnieć o konieczności umieszczenia adresu przedsiębiorcy na wystawianych fakturach i rachunkach. Co do zasady na rachunkach i fakturach powinien znaleźć się adres siedziby działalności gospodarczej podatnika. Adres ten powinien być zgodny ze zgłoszeniem identyfikacyjnym z deklaracji VAT-R. W praktyce na fakturze zwykle wpisuje się więc stałe miejsce prowadzenia działalności. Jeśli zaś dana jednoosobowa działalność gospodarcza nie ma stałego miejsca prowadzenia działalności, to na fakturze wpisuje się adres zamieszkania przedsiębiorcy.

2. Adres spółki cywilnej

Przedsiębiorcy wykonujący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, muszą określić adres prowadzenia tej wspólnej działalności, a więc wskazać poza miejscowością także, ulicę, numer domu i ewentualnie lokalu. Na fakturach wystawianych przez spółkę cywilną powinien znajdować się adres siedziby działalności gospodarczej zgodny z dokonanym zgłoszeniem identyfikacyjnym na formularzu VAT-R. W przypadku spółki cywilnej będzie to adres jej siedziby. Zmianę adresu spółki cywilnej należy zgłosić do urzędu statystycznego przez internet albo składając do urzędu papierowy wniosek na formularzu RG-OP.

3. Adres spółki handlowej wpisanej do KRS

W przypadku spółek prawa handlowego konieczne będzie określenie siedziby takiej spółki. Pod pojęciem tym rozumie się miejscowość, w której siedzibę ma jej organ zarządzający, np. Warszawa. Adres spółki informuje natomiast o konkretnej lokalizacji i jest to konkretny adres w danej miejscowości. W przypadku spółki należy podać także adres miejsca prowadzenia działalności, jeśli jest inny niż adres siedziby. Należy zwrócić uwagę, że zmiana adresu nie zawsze oznacza zmianę siedziby – spółka może zmienić adres w ramach tej samej miejscowości. Zmieniając adres lub siedzibę należy zaktualizować dane spółki w KRS.

Przedsiębiorca a podatki

Jak powiedział to znany amerykański polityk, naukowiec i filozof Benjamin Franklin „na tym świecie pewne są tylko śmierć i podatki”. Należy zatem stwierdzić, że na wszystkich osobach fizycznych i prawnych, które osiągają w danym roku dochody (niezależnie od ich wysokości) ciąży obowiązek rozliczania się z podatku dochodowego. Warto zatem wybrać odpowiednią formę opodatkowania. Sposób opodatkowania firmy często uwarunkowany jest jej formą organizacyjno-prawną, w zależności od tego, czy jest to firma jednoosobowa, czy też działalność prowadzona w formie spółki (cywilnej, osobowej, kapitałowej). W podejmowaniu decyzji o wyborze formy opodatkowania duże znaczenie ma również skala i rodzaj planowanej działalności. W Polsce istnieją dwa rodzaje podatku dochodowego, tj. PIT, czyli podatek od osób fizycznych, którego zasady rozliczania określają przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatek dochodowy od osób prawnych, tj. CIT, dla którego podstawowym aktem prawnym jest ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Podatek dochodowy od osób fizycznych dotyczy, jak sama nazwa wskazuje, osób fizycznych, także tych, których dotyczy jednoosobowa działalność gospodarcza czy będących współnikami spółki cywilnej lub spółek osobowych (a więc m.in. przedsiębiorców, emerytów i rencistów, zatrudnionych na umowę o pracę, zlecenia czy dzieło). Podatek dochodowy od osób fizycznych rozliczany jest w urzędzie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania podatnika, w przeciwieństwie do CIT (podatku dochodowego od osób prawnych), dla którego właściwym urzędem jest urząd skarbowy przyporządkowany

ze względu na siedzibę spółki kapitałowej.

Każda osoba już na poziomie składania wniosku CEIDG-1 powinna wskazać formę opodatkowania dochodów. Możliwości są cztery formy opodatkowania z tym, że nie wszystkie są jednakowo dostępne:

Źródło: opracowanie własne

Przedsiębiorca, którego działalność gospodarcza jest zarejestrowana w CEIDG, a nie wybrał formy opodatkowania, może tego dokonać na zasadach przewidzianych w ustawach podatkowych, a więc przez złożenie oświadczenia (wniosku) naczelnikowi urzędu skarbowego, zgodnie z treścią art. 9a ust. 2 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Jeżeli podatnik nie wskazał formy opodatkowania we wniosku do CEIDG, ani też nie złożył oświadczenia, podlegać będzie on opodatkowaniu podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych (skala podatkowa). Decyzja o danej formie opodatkowania nie jest decyzją na całe życie a ustawodawca przewidział możliwość jej zmiany, ustalając tym samym bardzo istotny warunek jakim jest termin złożenia tego rodzaju oświadczenia, tj. do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym został uzyskany pierwszy przychód w danym

roku podatkowym, którego nowa forma ma dotyczyć. Zaliczki na podatek dochodowy płać podatnicy zarówno ci, którzy wybrali rozliczenie podatku na zasadach ogólnych (skala podatkowa), jak i ci, którzy wybrali rozliczenie podatkiem liniowym. Również ryczałtowcy mają obowiązek miesięcznego bądź kwartalnego rozliczania się z podatku. W ich przypadku jednak nie jest to zaliczka na podatek dochodowy, a po prostu zryczałtowany podatek za konkretny okres. Zaliczki i należny podatek przedsiębiorca ma obowiązek wyliczać sam. Do 20. dnia kolejnego miesiąca następującego po miesiącu (kwartale) podatnik ma obowiązek wpłacić wyliczoną, należną zaliczkę na podatek dochodowy. Nie musi przy tym składać okresowych deklaracji rozliczeniowych.

Zasady ogólne – wg. skali podatkowej

Podatnicy, rozliczający się na zasadach ogólnych odprowadzają 12% podatku do kwoty 120.000 złotych rocznego dochodu i 32% powyżej 120.000 zł rocznego dochodu. Oznacza to, że dopóki dochody narastająco mieszczą się w pierwszym progu (do 120.000 zł) to można stosować stawkę 12%. Jeżeli jednak dochody zaczynają przekraczać ten próg, to zaliczka od nadwyżki wynosi już 32%. Kwota wolna od podatku stanowi natomiast wartość, która nie podlega opodatkowaniu. Jeżeli przedsiębiorca uzyska w ciągu roku podatkowego 30.000 (kwota wolna od podatku w 2023 roku), wówczas jego podatek należny wyniesie 0 zł. Jeżeli przedsiębiorca w ciągu roku wpłacał zaliczki, wówczas zostaną mu one zwrócone po złożeniu zeznania rocznego.

Podatek liniowy

Podatek liniowy wynosi obecnie 19% i mogą z niego skorzystać jedynie osoby prowadzące działalność gospodarczą lub prowadzące działy specjalne produkcji rolnej. Należy pamiętać, że nawet wśród przedsiębiorców, których działalność gospodarcza jest pozarolnicza istnieją pewne ograniczenia w tym zakresie. Liniowej stawki podatku nie mogą wybrać

podatnicy uzyskujący przychody ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, odpowiadające czynnościom, które podatnik lub co najmniej jeden ze wspólników wykonuje lub wykonywał w roku podatkowym w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Tego rodzaju formę opodatkowania warto rozważyć w sytuacji, gdy przedsiębiorca nie ponosi wysokich kosztów uzyskania przychodu. Wybierając ryczałt jako formę opodatkowania, przedsiębiorca ma obowiązek:

- prowadzenia ewidencji przychodów, na podstawie której ustalany jest podatek dochodowy, czyli wysokość ryczałtu, jaki należy wpłacić do urzędu;
- prowadzenia ewidencji środków trwałych – jeżeli oczywiście posiada środki trwałe w firmie,
- prowadzenia ewidencji zatrudnienia – jeżeli zatrudnia pracowników,
- przechowywania dokumentów dotyczących zakupu towarów handlowych i materiałów.

Podstawę opodatkowania ryczałtem stanowi przychód, zatem koszty w tym przypadku nie mają żadnego wpływu na wysokość podatku. Aby jednak przedsiębiorca miał możliwość skorzystania z opodatkowania w tej formie muszą zostać spełnione cztery przesłanki: warunek limitu uzyskanego przychodu, warunek przedmiotu działalności, zgodnie z którym nie mogą prowadzić działalności, osoby jakie ustawodawca wykluczył z prawa do opodatkowania ryczałtem, warunek nieprowadzenia firmy z małżonkiem opodatkowanym skalą podatkową oraz warunek niezyskiwania przychodu ze stosunku pracy dla byłego lub obecnego pracodawcy.

Opodatkowanie na zasadach ogólnych jest podstawową i najczęściej stosowaną formą opodatkowania, która z oczywistych względów posiada zarówno zalety jak i wady. Bez wątplenia do pozytywnych aspektów stosowania skali podatkowej można zaliczyć:

- stosowanie kwoty wolnej od podatku w sytuacji, gdy podatnik nie przekroczy progu podatkowego,
- możliwość korzystania z ulg i odliczeń,

- możliwość rozliczania się z małżonkiem,
- możliwość obniżania przychodów o koszty poniesione w celu ich uzyskania.

Do wad tego rodzaju opodatkowania można zaliczyć:

- wysoki drugi próg podatkowy,
- brak kwoty zmniejszającej podatek po przekroczeniu progu podatkowego
- obowiązek prowadzenia ściśle określonej ewidencji księgowej (choć ten wymóg nie dotyczy wyłącznie rozliczających się na zasadach ogólnych).

Opodatkowanie w formie podatku liniowego natomiast może przynieść znaczące korzyści osobom, które osiągają bardzo wysokie dochody (ze wszystkich źródeł), to jest mocno powyżej 120 tys. zł rocznie (i nie przysługuje im prawo do ryczałtu ewidencjonowanego), ponieważ bez względu na wysokość dochodu stosuje się 19% stawkę podatku. Głównymi wadami podatku liniowego są:

- brak kwoty wolnej od podatku,
- brak możliwości rozliczania się razem z małżonkiem,
- brak możliwości skorzystania z ulg podatkowych.

Rozpoczynając własną działalność należy także przemyśleć, czy od razu zgłosić firmę do podatku VAT. Trzeba bowiem pamiętać, że w określonych przypadkach możliwe jest skorzystanie ze zwolnienia w tym zakresie, w innych natomiast rejestracja dla celów podatku VAT jest obowiązkowa. Chodzi tu m.in. o usługi prawnicze, doradcze, sprzedaży alkoholu. Możliwe jest również prowadzenie tzw. sprzedaży mieszanej, czyli jednocześnie zwolnionej oraz opodatkowanej VAT. Ważne jest, aby zgłoszenia dokonać przed pierwszą czynnością, która ma być opodatkowana. Zazwyczaj podatnicy zgłoszenia dokonują od momentu rozpoczęcia działalności gospodarczej lub od początku jakiegoś miesiąca. Przedsiębiorca może zatem skorzystać ze zwolnienia przedmiotowego (dotyczy określonych towarów i usług) i podmiotowego. Niezwykle istotne jest, że zwolnienie podmiotowe z VAT przestaje obowiązywać z chwilą dokonania transakcji sprzedaży, którą przekroczone kwotę 200 000 zł. Konieczne jest zatem dokładne śledzenie wartości sprzedaży, i tego czy zbliża się ona do wskazanego limitu. Rejestracji dokonuje się za pomocą formularza VAT-R a sama rejestracja jest bezpłatna.

Prowadzenie sprzedaży podlegającej opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług wymaga dokonywania specjalnych rozliczeń z tego tytułu. Przede wszystkim przedsiębiorca musi pamiętać o właściwym opodatkowaniu (wybierając właściwą stawkę VAT) dokonanej

sprzedaży i poprawnym jej udokumentowaniu w postaci faktury. W celu poprawnego rozliczenia podatku VAT należy również pamiętać o odpowiednim dokumentowaniu wydatków poniesionych w związku z działalnością opodatkowaną oraz obowiązku prowadzenia ewidencji w postaci rejestru zakupu i rejestru sprzedaży. Ostatecznie pozwoli to przedsiębiorcy na prawidłowe rozliczenie się z urzędem skarbowym i złożenie miesięcznego lub kwartalnego pliku JPK (V7M lub V7K), w którym wykazany zostanie podatek naliczony i należny w danym okresie. Obowiązek ten należy wypełnić do 25 dnia miesiąca za miesiąc poprzedni lub 25 dnia miesiąca następującego po kwartale, za który składana jest deklaracja.

Wysokość składki ZUS przedsiębiorcy, od czego zależy?

Wysokość składki ZUS przedsiębiorcy zależy przede wszystkim od dwóch wartości, tj. przeciętnego wynagrodzenia za pracę i minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Odrowadzanie składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązkiem każdej osoby prowadzącej działalność gospodarczą. Wszystkie składki społeczne (emerytalna, rentowa, wypadkowa) oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne mają charakter obligatoryjny, co oznacza, że nie można zrezygnować z ich opłacania. Jedyną dobrowolną składką dla przedsiębiorcy jest składka chorobowa. Podstawę do naliczenia składek ZUS stanowi prognozowane przeciętne miesięczne wynagrodzenie za pracę (w 2023 r. - 6 935,00 zł), a dokładnie 60% tego wynagrodzenia, co w roku 2023 wynosiło 4 161,00 zł.

Wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne dla przedsiębiorców opłacających składki społeczne standardowe czy preferencyjne począwszy od 2022 roku zależy od formy opodatkowania i osiągniętych przychodów lub dochodów. Podstawą składki na ubezpieczenie zdrowotne dla osób korzystających z wyliczania zaliczek na podatek dochodowy:

- wg skali i podatkiem liniowym - będzie wartość dochodu,
- ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych - będzie przychód,
- kartą podatkową - będzie kwota minimalnego wynagrodzenia.

Powinność opłacania składek na ubezpieczenie była dla początkujących podatników bardzo dotkliwa, wpłat do ZUS należało bowiem dokonywać nawet pomimo braku

wygenerowania jakiegokolwiek zysku. Mając na uwadze powyższe problemy, zdecydowano się na wprowadzenie czasowego zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Ulga na start została uregulowana w art. 18 ustawy Prawo przedsiębiorców. W myśl tego przepisu przedsiębiorca będący osobą fizyczną, który:

- podejmuje działalność gospodarczą po raz pierwszy albo podejmuje ją ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia oraz
 - nie wykonuje jej na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej,
- nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym przez okres 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej.

Ulga na start dotyczy wyłącznie składek na ubezpieczenie społeczne. W rezultacie przedsiębiorcy obligatoryjnie muszą opłacać składki na ubezpieczenie zdrowotne, którego wysokość od 2022 roku jest uzależniona głównie od formy opodatkowania. Kolejną ważną kwestią jest zwrócenie uwagi, że ulga ma charakter uprawnienia, a nie obowiązku, co oznacza, że dany przedsiębiorca w każdym czasie może z niej dobrowolnie zrezygnować i zgłosić się do ubezpieczenia społecznego. Chęć skorzystania z ulgi na start zgłasza się na formularzu ZUS ZZA. To na tej deklaracji zgłasza się chęć przystąpienia do ubezpieczenia zdrowotnego. Najważniejsze podczas rejestracji jest podanie odpowiedniego kodu tytułu ubezpieczenia, tu jest to kod: 05 40 - osoba niepodlegająca ubezpieczeniom społecznym i podlegająca ubezpieczeniu zdrowotnemu, zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców.

Prawo do korzystania z ulgi na start i opłacania w związku z tym wyłącznie składki zdrowotnej przysługuje jedynie przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia własnego biznesu. Jednakże warto wiedzieć, że nie mówi się tu konkretnie o równych 6 miesiącach - chodzi bowiem o pełne miesiące kalendarzowe. Oznacza to, że najkorzystniej jest rozpocząć działalność w innym dniu niż pierwszy dzień miesiąca. Niezwykle istotne jest również to, że zawieszenie działalności nie przerywa biegu ulgi. Oznacza, to że jeśli przedsiębiorca zdecyduje się na zawieszenie, to półroczny okres nie zostanie zatrzymany.

Przedsiębiorca, który po upływie 6-miesięcznego okresu karencji zdecyduje się

na dalsze prowadzenie działalności gospodarczej, ma możliwość skorzystania z dotychczasowych ułatwień. Chodzi mianowicie o 2-letnią ulgę dla nowych firm lub też tzw. mały ZUS (składki obliczane od przychodu).

Ideą 2-letniej ulgi, jest obniżenie wysokości składki na ubezpieczenie społeczne przez okres kolejnych 24 miesięcy. W tym czasie minimalną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe, a jeśli przedsiębiorca przystąpi do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego – także składki na ubezpieczenie chorobowe, może stanowić kwota nie niższa niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia.

W konsekwencji łączny okres preferencji, obejmujący zwolnienie oraz obniżenie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne, może wynosić aż 31 miesięcy.

Jeśli przedsiębiorca nie spełnia warunków do skorzystania z 2-letniej ulgi, może wybrać tzw. mały ZUS, który jest przeznaczony dla osób osiągających niewysokie przychody. Warunkiem przystąpienia do niego jest jednak:

- osiągnięcie przychodu nieprzewyższającego kwoty 120 tys. zł w poprzednim roku kalendarzowym oraz
- prowadzenie w poprzednim roku działalności przez co najmniej 60 dni.

Mały ZUS polega na obliczeniu podstawy opłacania składek przyjmując do niej uzyskany w ubiegłym roku dochód.

Oczywiście ulga na start ma swoje wady i zalety. Warto zatem rozważyć, które rozwiązanie będzie dla przedsiębiorcy korzystniejsze - czy woli zaoszczędzić na składkach przez pierwsze pół roku prowadzenia firmy czy może podlegać ubezpieczeniom społecznym i w przyszłości mieć prawo do świadczeń z tych ubezpieczeń.

Nowe wyzwania dla przedsiębiorców

Nadchodzący rok nie będzie odstępstwem od poprzednich lat i przyniesie wiele zmian dla przedsiębiorców, które będą rzutować na ich decyzje. Istniejące firmy jak i rozpoczynających działalność przedsiębiorców czeka dostosowanie do całkiem nowych regulacji i obowiązków. Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie faktur ustrukturyzowanych. Rozwiązanie to obowiązuje obecnie w części krajów Unii Europejskiej,

a w Polsce od 1 stycznia 2022 roku jako rozwiązanie dobrowolne, które jednak nie cieszy się zbyt dużą popularnością. Począwszy od 1 lipca 2024 roku Krajowy System e-Faktur (KSeF) stanie się obowiązkiem dla wszystkich płatników VAT w Polsce. Osoby zwolnione podmiotowo i/lub przedmiotowo z VAT będą zobowiązani do uczestnictwa w systemie KSeF od 1 stycznia 2025 roku. Co ważne KSeF, co do zasady obejmie wszystkie transakcje B2B. KSeF jest to rozwiązanie Ministerstwa Finansów mającym na celu uszczelnienie VAT i tym samym zwiększenie wpływów do budżetu. Faktury wystawione w KSeF nazywane fakturami ustrukturyzowanymi można wystawić albo korzystając bezpośrednio z bezpłatnych narzędzi udostępnionych przez Ministerstwo Finansów (dedykowanych raczej dla małych podmiotów) jak i przy użyciu komercyjnych programów księgowych. Faktury ustrukturyzowanej nie będzie trzeba wysyłać do nabywcy, poza pewnymi wyjątkami (np. w przypadku dostaw wewnątrzspółnotowych czy eksportu). Wysyła się ją jedynie do systemu KSeF, który po nadaniu jej danych identyfikujących (unikalnego numeru faktury w systemie KSeF), pozwala nabywcy na logowanie się do tej faktury, jej pobranie i korzystanie z niej. Należy zdawać sobie sprawę, że nieprzestrzeganie obowiązku stosowania faktury ustrukturyzowanej wiązać się będzie z nałożeniem kary, począwszy od 01 stycznia 2025 roku. Według założeń projektowych maksymalna wysokość kary może wynieść aż 100% wysokości kwoty podatku wykazanego na fakturze wystawionej poza KSeF, a w przypadku faktury bez wykazanego podatku – kara pieniężna wynosić będzie do 18,7% wysokości kwoty należności ogółem wykazanej na fakturze wystawionej poza Krajowym Systemem e-Faktur. Przedsiębiorcy powinni jednak pamiętać, że w okresie przejściowym tj. między 01 lipca 2024 roku a 01 stycznia 2025 roku, choć nie będą jeszcze obowiązywać kary ustawowe, to nie można wykluczyć ewentualnych kar z tytułu odpowiedzialności karno- skarbowej.

Pozyskanie środków finansowych na start

Aby rozpocząć działalność gospodarczą potrzebny jest poza dobrym pomysłem na biznes, również odpowiedni kapitał na start. Tymczasem nie każdy posiada własne środki finansowe wystarczającą na taką inwestycję lub nie chce angażować ich w całości. Co więcej najgorzej znaleźć kapitał lub dokapitalizować już rozpędzający się biznes w przypadku, kiedy ma się

„nóż na gardle”. Należy zatem zawczasu analizować, liczyć i przewidywać, kiedy będą potrzebne dodatkowe środki finansowe.

Do najpopularniejszych metod pozyskania środków finansowych dla przyszłych przedsiębiorców zalicza się oferty powiatowych urzędów pracy. Przyznawane w ten sposób dotacje nie mogą być wyższe niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Jednak, aby otrzymać dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej z urzędu pracy, trzeba spełnić konkretne warunki. Jednym z nich jest posiadanie choćby statusu osoby bezrobotnej. Należy także posiadać udokumentowane umiejętności związane z prowadzeniem planowanej firmy, a także przygotować biznesplan planowanego przedsięwzięcia. Warto pamiętać, że dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej z urzędu pracy można otrzymać tylko jeden raz. Dlatego nie mają na nie szans osoby, którym już wcześniej przyznano bezzwrotne środki publiczne na ten cel. Dofinansowania nie dostaną także osoby, które prowadziły swoją firmę w ciągu 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku.

Kolejnym popularnym źródłem, z którego można pozyskać pieniądze na rozpoczęcie działalności gospodarczej są fundusze unijne. Tu wszystko zależy przede wszystkim od prowadzonych aktualnie programów w poszczególnych województwach. Różne są też wymagania stawiane w poszczególnych programach. W tym przypadku należy zatem przed złożeniem wniosku o dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej dokładnie zapoznać się z konkretnymi warunkami jakie stawiane są przyszłemu przedsiębiorcy. Dotacje unijne na rozpoczęcie działalności gospodarczej to forma zewnętrznego wsparcia finansowego dla osób planujących założyć własną firmę. Taka pomoc oferowana jest przedsiębiorcom na terenie całej Unii Europejskiej. Dotacje mogą przyjąć formę nisko oprocentowanego kredytu, dofinansowania bezzwrotnego dedykowanego spełnieniu określonego celu lub finansowania pomostowego. Należy również podkreślić, że Unia nie zawsze oferuje pieniądze. Zakres wsparcia dla młodych przedsiębiorców może być znacznie szerszy. Beneficjenci tego rodzaju pomocy mogą skorzystać między innymi z:

- pomocy doradców zawodowych, którzy pomogą stworzyć indywidualny plan działania mający za zadanie poprawienie Twojej pozycji zawodowej na rynku pracy;
- pomocy w wyborze zawodu zgodnego z posiadanymi kompetencjami, wykształceniem, doświadczeniem i umiejętnościami oraz pomoc w znalezieniu odpowiedniej pracy;
- wysokiej jakości szkoleń i kursów zawodowe oraz studiów podyplomowych;

- organizowanych stażów i praktyk zawodowych.

Kolejna forma pomocy dla osób, które planują założyć działalność gospodarczą to program udostępniony przez Bank Gospodarstwa Krajowego "Pierwszy biznes – wsparcie w starcie". To forma pożyczki na otwarcie firmy w maksymalnej wysokości 20-krotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia. Pożyczka ta jest udzielana na bardzo preferencyjnych warunkach.

W finansowaniu działalności młodej firmy mogą także pomóc pożyczki, kredyty i poręczenia w inicjatywie JEREMIE oraz projekty realizowane przez Polski Fundusz Rozwoju. Sposobem na znalezienie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej są również crowdfunding, fundusze załączkowe, venture capital oraz business angels.

Ciekawą ofertę dla rozpoczynających działalność przedsiębiorców, nie tyle w zakresie pozyskania środków finansowych na start a zdobycia doświadczenia, stanowi Program Erasmus dla młodych przedsiębiorców, który jest transgranicznym programem wymiany. Program ten oferuje przyszłym jak i początkującym przedsiębiorcom możliwość uczenia się od doświadczonych przedsiębiorców prowadzących małe firmy w innych państwach uczestniczących w tym programie. Do wymiany doświadczenia dochodzi podczas pobytu u doświadczonego przedsiębiorcy, który pomaga początkującemu przedsiębiorcy w zdobywaniu umiejętności koniecznych do prowadzenia małej firmy. Przedsiębiorca przyjmujący czerpie korzyść, poznając własną firmę z nowej perspektywy, a także zyskuje możliwości współpracy z zagranicznymi partnerami oraz pogłębia swoją wiedzę na temat nowych rynków. W programie mogą wziąć udział początkujący przedsiębiorcy, którzy mają w planach założenie własnej działalności gospodarczej lub rozpoczęli działalność w ostatnich trzech latach. Zgłoszenie i udział w programie są bezpłatne. Nie są również wymagane żadne opłaty za aplikację lub uczestnictwo. Nowi przedsiębiorcy uczestniczący w wymianie otrzymają wsparcie wypłacone w miesięcznych ratach a jego wysokość zależna będzie od kraju, w którym będą gościć.

Na zakończenie warto wskazać, że poza determinacją w tworzeniu biznesu niezwykle istotna jest odpowiednia świadomość prawna, w szczególności w zakresie zawieranych umów z kontrahentami. Złożenie podpisu pod umową to nic innego jak złożenie oświadczenia o przyjęciu na siebie zobowiązania a przede wszystkim potwierdzenie zapoznania się z treścią dokumentu. Należy liczyć się z tym, że w relacjach B2B przedsiębiorca występuje jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, od którego wymaga się nieco więcej.

Przy podpisywaniu umów nie należy kierować się bezgranicznym zaufaniem do kontrahenta oraz wizją tego, że obie strony kontraktu będą chciały wypełnić poprawnie swoje zobowiązania. Niezwykle istotna w tym przypadku stanie się umiejętność weryfikacji naszych kontrahentów przy wykorzystaniu podstawowych i dostępnych narzędzi jak chociażby Centralna Informacja Krajowego Rejestru Sądowego, na podstawie, której możemy w szybki sposób i bez żadnych opłat zweryfikować stronę umowy, a tym samym prawidłowo określić chociażby reprezentację danego podmiotu. Proszę pamiętać, że umowę poza obowiązkami nałożonymi przez strony tej umowy kształtują również przepisy powszechnie obowiązującego prawa, m.in. kodeksu cywilnego. Przedsiębiorcy, którzy doświadczyli w swojej karierze nieuczciwego kontrahenta często po takim przeżyciu doskonale wiedzą jak ważne jest zawieranie umów na piśmie. Lepiej jednak uczyć się na cudzych błędach niż własnych. Przedsiębiorcy, niezależnie od rozmiarów prowadzonej działalności powinni być wyczuleni na konieczność zawierania umów, zarówno z konsumentami jak i kontrahentami. W relacjach z konsumentami w głównej mierze dlatego, że prawo stawia niejako w uprzywilejowanej pozycji słabszą stronę umowy, jaką jest konsument w zestawieniu z przedsiębiorcą. Tym samym to w interesie przedsiębiorcy jest uregulowanie zasad np. świadczenia usług. Natomiast w przypadku relacji biznesowych, należy mieć świadomość, że kodeks postępowania cywilnego w sporach gospodarczych przyznaje prymat dowodom z dokumentów. Dowód z zeznań świadków sąd może dopuścić jedynie wtedy, gdy po wyczerpaniu innych środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Należy zatem pamiętać, że umowę sporządza się na tzw. „złe czasy”, gdy przy założeniu, że wykonaliśmy nałożone na nas obowiązki poprawnie a druga strona nie wykazuje dobrej woli wykonania swojego zobowiązania bądź w sytuacji powstania konfliktu pomiędzy stronami zmuszeni będziemy dochodzić swoich racji przed sądem.

Podsumowanie

Decyzja o założeniu własnej firmy to bez wątpienia odważny krok, który wymaga odpowiedniego przygotowania. Proszę pamiętać, że sukces naszego przedsięwzięcia nie przychodzi znikąd ani nagle, a zależy od nas samych, od jakości naszej pracy i zaangażowania. Kluczowym elementem, o którym powinni pamiętać przyszli przedsiębiorcy, bez którego nie da się dobrze prowadzić firmy jest odpowiedni plan i prawidłowo obrana strategia. Początkujący przedsiębiorca będzie także musiał zastanowić się nad doborem odpowiedniej formy prowadzenia działalności, która powinna uwzględniać kwestie związane z jego osobistą odpowiedzialnością, przyszłymi rozliczeniami podatkowymi czy wymaganiami związanymi z rejestracją formy prawnej. Już na starcie warto zminimalizować zatem ryzyko finansowe a przygotowując plan biznesowy dobrze zaplanować swoją działalność pozwalając tym samym przewidywać jej potrzeby w krótszym i dłuższym horyzoncie czasowym. Na każdym etapie prowadzenia firmy należy aktywnie badać rynek, szukać możliwości nawiązania kontaktów z potencjalnymi klientami i rozwijać relacje ze swoimi odbiorcami. Każdy z przedsiębiorców był kiedyś na etapie zakładania swojego pierwszego biznesu i z perspektywy czasu stwierdzi, że gdyby wiedział, tyle ile wie dzisiaj, niektóre z podejmowanych decyzji i działań wyglądałyby zdecydowanie inaczej. Prowadzenie własnego biznesu przyniesie z pewnością wiele wyzwań, dla których nawet doskonałe przygotowanie i wiedza przedsiębiorcy będą niewystarczająca a umiejętności zbyt małe. To dopiero zdobyte w trakcie prowadzenia firmy doświadczenie pozwoli podjąć optymalne decyzje i odpowiednie działania w tego rodzaju sytuacjach. Zadbajmy jednak już na samym początku o teoretyczną wiedzę związaną z prowadzeniem działalności i odpowiednio przygotujmy się do jej założenia a kolejny niezbędny element w postaci praktycznych umiejętności pozwoli dodatkowo wzmocnić pozycję naszej firmy na rynku, dzięki czemu my sami osiągniemy poczucie spełnienia i satysfakcji z tego co stworzyliśmy.

BACG

Biuro Analiz Fundacji Centrum
im. Władysława Grabskiego

